

Nr 129.

Ankom till riksdagens kansli den 3 juni 1932 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framställda förslag rörande avsättning till statsverkets fond av rusdrycksmedel.

(4:e avd.)

Uti den till riksdagen den 4 januari 1932 avlätna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1932/1933 har Kungl. Maj:t (punkt 1 av det vid propositionen under rubrik »Utgifter för kapitalökning. Bilaga 3.» fogade utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag) föreslagit riksdagen att

1) antaga ett i statsrådsprotokollet omförmäلت förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 och 2 §§ förordningen den 18 juli 1913 (nr 199) angående statsverkets fond av rusdrycksmedel,

2) för avsättning till statsverkets fond av rusdrycksmedel för budgetåret 1932/1933 anvisa *dels* enligt 1 § förordningen angående statsverkets fond av rusdrycksmedel ett förslagsanslag av 500,000 kronor, *dels ock* såsom överskott å statsverkets fond av rusdrycksmedel ett förslagsanslag av 4,500,000 kronor.

Ifrågavarande förslag till förordning är av följande lydelse:

»Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 1 och 2 §§ förordningen den 18 juli 1913 (nr 199) angående statsverkets fond av rusdrycksmedel.¹

Härigenom förordnas, att 1 och 2 §§ förordningen den 18 juli 1913 angående statsverkets fond av rusdrycksmedel skola, för tiden från och med den 1 juli 1932 till och med den 30 juni 1935, hava följande ändrade lydelse:

1 §.

Av statsverkets behållna inkomster av brännvinstillverknings-skatt, rusdrycksförsäljningsmedel, omsättnings- och utskänknings-skatt å spritdrycker samt maltskatt skall för varje statsregleringsår

dels till en särskild fond avsättas så stort belopp, att detta, jämte till

¹ Senaste lydelse, se beträffande 1 § 1926: 135 och 1927: 228 samt beträffande 2 § 1926: 135.

fonden för samma tid enligt 4 § lagd ränteavkastning, uppgår till 5,000,000 kronor,

dels ock för statsskuldens amortering användas ett belopp av 8,000,000 kronor.

2 §.

Fonden, som benämnes statsverkets fond av rusdrycksmedel, är avsedd att användas för reglering av sådana ekonomiska förhållanden, som äro en följd av mera ingripande åtgärder till rusdryckshanteringens begränsande eller avveckling, varjämte bidrag ur fonden kunna lämnas för åtgärder till nykterhetens främjande.»

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 1—6 av åberopade statsrådsprotokollet.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehåft följande motioner nämligen

dels två likalydande motioner, väckta, den ena, nr 85, inom första kammaren av herr *J. Bergman m. fl.* och den andra, nr 167, inom andra kammaren av herr *S. Bengtsson i Norup m. fl.*, i vilka hemställts, att riksdagen måtte endast så tillvida godkänna Kungl. Maj:ts förslag till ändrade regler för användningen av till statsverket inflytande rusdrycksmedel, att det nu föreslagna provisoriet måtte upphöra med budgetåret 1933/1934, samt att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t begära, att Kungl. Maj:t ville föranstalta en ingående utredning med beaktande av vissa i motionerna angivna synpunkter och förelägga riksdagen det förslag till ordning i förevarande avseende, vartill utredningen kan föranleda;

dels ock en inom andra kammaren av herr *C. A. Forssell* väckt motion, nr 166, däri föreslagits, 1:o) att riksdagen måtte ur den s. k. rusdrycksmedelsfonden för budgetåret 1932/1933 anvisa 12 miljoner kronor, att till statsverket utbetalas för allmänna budgetändamål; samt 2:o) att skillnaden mellan det belopp statsverket beräknat erhålla från fondens avkastning och denna avkastning, sådan den skulle bliva, om riksdagen godkänner det i punkt 1:o) föreslagna arrangemanget, täckes från fonden för statsskuldens amortering.

I fråga om de skäl, motionärerna åberopat till stöd för sina framställningar, får utskottet hänvisa till motionerna.

För vinnande av en mera ändamålsenlig reglering av beräkandet av avsättningarna till rusdrycksmedelsfonden framlade Kungl. Maj:t för 1926 års riksdag förslag till vissa ändringar, med provisorisk giltighet, uti förordningen angående rusdrycksmedelsfonden. Med vissa jämkningar godkände riksdagen förslaget ifråga. Sedan jämväl år 1927 en mindre, likaledes provisorisk jämkning vidtagits, inneburo dessa riksdagens beslut sådana ändringar i 1913 års förordning, att de bestämmelser i för-

ordningen, vilka reglera budgetens beroende av rusdrycksmedel, erhållit följande innehåll.

Av statsverkets behållna inkomster av brännvinstillverkningskatt, rusdrycksförsäljningsmedel, omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker samt maltskatt skulle för varje statsregleringsår till rusdrycksmedelsfonden avsättas så stort belopp, att detta, jämte till fonden för samma tid lagd ränteavkastning, uppginge till 5,000,000 kronor (1 § 1 mom.). Under ett vart av följande statsregleringsår skulle (enligt 1 § 2 mom.) för statsskuldens amortering användas den del av omfördälda inkomster, som efter sagda avsättning överstege följande belopp, nämligen:

för statsregleringsåret 1926/1927	kronor 85,000,000
» » 1927/1928	» 83,000,000
» » 1928/1929	» 81,000,000
» » 1929/1930	» 79,000,000
» » 1930/1931	» 77,000,000
» » 1931/1932	» 75,000,000.

I avseende å användningen av rusdrycksmedelsfondens tillgångar, varom stadgas i 2 § av förordningen, har vidtagits den ändringen, att fonden — utom för sitt huvudsyfte — endast må disponeras för bidrag för åtgärder till nykterhetens främjande.

De sålunda antagna bestämmelserna äga giltighet till och med den 30 juni 1932.

Under *rusdrycksmedlen* hänföras brännvinstillverkningskatt, rusdrycksförsäljningsmedel från partihandels- och detaljhandelsbolag, omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker samt maltskatt. Dessa inkomsttitlar hava enligt av Kungl. Maj:t framlagda förslag för nästkommande budgetår beräknats till följande belopp:

Brännvinstillverkningskatt	16.2 milj. kr.
Rusdrycksförsäljningsmedel	
Partihandelsbolag	12 »
Detaljhandelsbolag	22 »
Omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker	68 »
Maltskatt	22 »

Summa 140.2 milj. kr.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att, om den till den 1 juli 1932 gällande provisoriska lydelsen av 1 och 2 §§ i förordningen om statsverkets fond av rusdrycksmedel vid sagda tidpunkt får bortfalla utan att ersättas av andra bestämmelser, föreskrifterna i 1913 års förordning, sådana desamma lydte före utgången av budgetåret 1925/1926, automa-

tiskt komma att åter träda i tillämpning. Med hänsyn härtill är erforderligt att nu meddela nya bestämmelser i ämnet. Då emellertid ett definitiva avgörande i fråga om rusdrycksmedlens användning synes mig icke lämpligen böra komma till stånd, innan den pågående utredningen rörande vår nykterhetslagstiftning slutförts och de framtida riktlinjerna för denna lagstiftning kunnat uppdragas, har jag funnit det tillrådligt att även denna gång stanna för en anordning av mera provisorisk natur, förslagsvis gällande för nästkommande tre budgetår.

Under provisorietiden synes såsom hittills böra ärligen till rusdrycksmedelsfonden avsättas dels ränteavkastningen från fonden, dels därutöver av inflytande rusdrycksmedel så stort belopp, att den totala årliga avsättningen till fonden kommer att uppgå till 5 miljoner kronor. För att i möjligaste mån säkerställa en fortsatt avsättning av medel till avbetalning å statsskulden föreslår jag därjämte, att av ifrågavarande medel ett belopp av 8 miljoner kronor skall förbehållas detta ändamål. Återstoden av rusdrycksmedlen torde böra få disponeras för allmänna budgeten.

Vad angår de i 2 § av förordningen meddelade bestämmelserna om de ändamål, för vilka rusdrycksmedelsfonden må användas, synes mig anledning icke nu föreligga att ifrågasätta ändring i den lydelse, som gäller enligt 1926 års förordning.

Enligt Kungl. Maj:ts föreliggande förslag skall till rusdrycksmedelsfonden av inflytande rusdrycksmedel — för budgetåret 1932/1933 preliminärt uppskattade till 140,2 miljoner kronor — avsättas ett så stort belopp, att detta uppgår till 5 miljoner kronor,¹ inberäknat de för närvarande till cirka 4,5 miljoner kronor uppgående ränteinkomsterna till fonden. Av återstoden skulle 8 miljoner kronor användas för statsskuldens amortering och det övriga få användas för allmänna budgetändamål.

Utskottet tillstyrker till antagande det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget till ändrad lydelse av förordningen angående rusdrycksmedelsfonden. Med hänsyn bland annat till det ovissa tidsläget synes förordningen allenast böra givas ett års giltighet, varvid alltså förutsattes ett förnyat övervägande av frågan om rusdrycksmedlens användning för tiden efter den 1 juli 1933.

Med vad sålunda anförts, hava besvarats de i motionerna I: 85 och II: 167 framställda yrkandena.

Med avstyrkande därjämte av den i ämnet väckta motionen II: 166 hemställer utskottet,

I) att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts föresvarande förslag samt herrar Bergmans m. fl. och Bengtssons m. fl. motioner (I: 85 och II: 167), i vad de avse förkortad giltighetstid för ifrågavarande förslag till förordning, samt med avslag å den av herr Forsell väckta motionen (II: 166), må

¹ Å andra sidan skall enligt av 1932 års riksdag fattade beslut rusdrycksmedelsfonden tagas i anspråk för täckning av vissa anslag å nästkommande års riksstat till belopp av sammanlagt 4.927.536 kronor.

Statsutskottets utlåtande Nr 129.

A) antaga följande förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 och 2 §§ förordningen den 18 juli 1913 (nr 199) angående statsverkets fond av rusdrycksmedel:

»Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 1 och 2 §§ förordningen den 18 juli 1913 (nr 199) angående statsverkets fond av rusdrycksmedel.¹

Häri genom förordnas, att 1 och 2 §§ förordningen den 18 juli 1913 angående statsverkets fond av rusdrycksmedel skola, för tiden från och med den 1 juli 1932 till och med den 30 juni 1933, hava följande ändrade lydelse:

1 §.

Av statsverkets behållna inkomster av brännvinstillverkningskatt, rusdrycksförsäljningsmedel, omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker samt maltskatt skall för varje statsregleringsår

dels till en särskild fond avsättas så stort belopp, att detta, jämte till fonden för samma tid enligt 4 § lagd ränteavkastning, uppgår till 5,000,000 kronor,

dels ock för statsskuldens amortering användas ett belopp av 8,000,000 kronor.

2 §.

Fonden, som benämnes statsverkets fond av rusdrycksmedel, är avsedd att användas för reglering av sådana ekonomiska förhållanden, som äro en följd av mera ingripande åtgärder till rusdryckshanteringens begränsande eller avveckling, varjämte bidrag ur fonden kunna lämnas för åtgärder till nykterhetens främjande.»

B) för avsättning till statsverkets fond av rusdrycksmedel för budgetåret 1932/1933 anvisa

1) enligt 1 § förordningen angående statsverkets fond av rusdrycksmedel ett förslagsanslag av 500,000 kronor,

¹ Senaste lydelse, se beträffande 1 § 1926: 135 och 1927: 228 samt beträffande 2 § 1926: 135.

2) såsom överskott å statsverkets fond av rusdrycksmedel ett förslagsanslag av 4,500,000 kronor.

II) att de av herrar Bergman m. fl. och Bengtsson i Norup m. fl. väckta motionerna (I: 85 och II: 167), i vad de avse utredning om rusdrycksmedlens användning, må anses besvarade genom vad utskottet ovan anført.

Stockholm den 3 juni 1932.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se under utlåtandet nr 128.
